

dela, da je druga skupina reševalcev že tudi na poti.

V lepem poletnem jutru že hitiva s Tonetom pod steno Skute. Skoraj dva meseca je minilo od prvega maja in sneg po Podih je tudi že skoraj izginil, da ne govorim o steni, čisto suha je. Obirava stare stopinje v steni, malo se zamudiva s tem, da izbijava kline, ki sva jih pri zimskem spustu pustila v steni. Ne vem kako, toda sedaj vsi slabo držijo. Po dveh urah sva že stala v podnožju poči. Ponavljajo se isti gibi, iste stopinje, isti prijemi, vse pa kar precej lažje kot pozimi. Prvi del poči sva kaj hitro premagala. V južnem razu imava sotrpine, menda sta vstopili kar dve navezi. V zajedi Skute pa pretegujeta kosti tudi Metod in Jože. Stojiva pod ploščo 80 m do vrha stene. Spoštljivo jo gledava, upava pa, da naju bo sedaj spustila čez. Ker sva tukaj izbila vse kline, jih morava pa sedaj tudi zabiti nazaj. Danes ima Tone kladivo s seboj. Je prišel le do prepričanja, da ga bolj rabi v steni kot pa na Kokrskem sedlu. Hitro sem pri lesenih zagozdah, jih lahko kar z roko pobiram iz poči. Do sem sva prišla pozimi, danes sva rabila le štiri ure. Ker v poči ni ledu, sem kaj hitro na drugem stojišču. Raztežaj je dolg celih 40 m. Tone je bil kar priden in prej kot v eni uri je že stal pri meni. Nekaj besed, in že zabijam kline v nakline in karabince in že zabijam kline v naslednjem raztežaju. Videti je malo lažje, pa vendar bi pozimi imela, tudi če ne bi snežilo, dosti dela v tej poči. Na vrhu raztežaja še kratka prečnica in na varovališču sem. Ne morem popisati veselja, ko sem stal na vrhu stene, za katero lahko rečem, da je bila zame najtežja preizkušnja. Skoraj sem pozabil na Toneta, ki me je še vedno varoval, pa čeprav je bil on bolj potreben varovanja. Zavpijem, da sem na vrhu in naj pohiti za menoj. Res ni bilo treba dolgo čakati, že je pomolil glavo čez previs. Od tu pa do vrha Skute sva šla vzporedno. Na vrhu naju je še čakal Jože, ki nama je tudi dal polno čutaro limonade. Najin zimski poizkus v Skuti mi ne bo šel iz spomina.

Tehnični del:

Spodnji lažji del smeri so že leta 1947 preplezali Kočevar, Zupan in Verovšek, vendar so se pod ploščami umaknili v južni raz. 30. aprila 1962 sva s Tonetom poizkusila izvršiti nov in obenem tudi prvi zimski vzpon po

Krasno leto

Pavel Kunaver

Prosvetni delavci imamo drugačen koledar kakor ostali ljudje. Naše leto se prične s septembrom, z začetkom šolskega leta in velik dogodek je, ko stopiš zopet pred mladino, ki jo je svoboda počitnic okrepila. Oči zopet žare iz klopi, da se jih ne moreš nagledati, in pričakujejo novih doživetij v novem letu. V nižjih razredih pa te pozdravijo novi obrazi še mlajših, še bolj začudenih in še več pričakujočih.

V razredih in pri sestankih s taborniki, ki so doživeli čudovito taborjenje, delaš načrte za bodoče leto. Ko se vse začetno vrvenje prvih dni pomiri, *gremo!* Leto 1960/61 pa je bilo zame posebno pomembno, saj sem nastopil začetek drugega stoletja dela med mladino,

načeti smeri do vrha, vendar naju je vremenski preobrat 50 m pod vrhom prisilil k umiku.

24. junija 1962 sva smer dokončala do vrha.

Opis: Skuta, jugozahodna stena

Prva preplezala 24. junija 1962 Tone Škarja in Pavel Šimenc, AO Kamnik.

Dostop s Kokrskega sedla čez Velike Pode pod steno 1 uro 30 min. Vstop na prvo polico levo od vstopa v južni raz. Po polici proti desni, dokler se previsi nad njo ne odpro. Prestop na višjo polico in preko praga v dno velikega žleba. Po njem in po njegovi levi strani na položno ramo, ki drži pod ploščo. 50 m po poklini (IV + k). Čez previs (A₁ kk), in po 60 m visoki poči (V, A₁, A₂, kk zagozde) preko plošč na vrh južnega raza. Po grebenčku in skozi okno na vrh Skute.

Ocena V, višina stene 380 m, čas plezanja 4–5 ur.

Sestop po markirani poti na Kokrsko sedlo 2 uri.

Poplava v Rakovem Škocjanu — začasno jezero pred velikim naravnim mostom. Jesen 1960

Foto: Pavel Kunaver

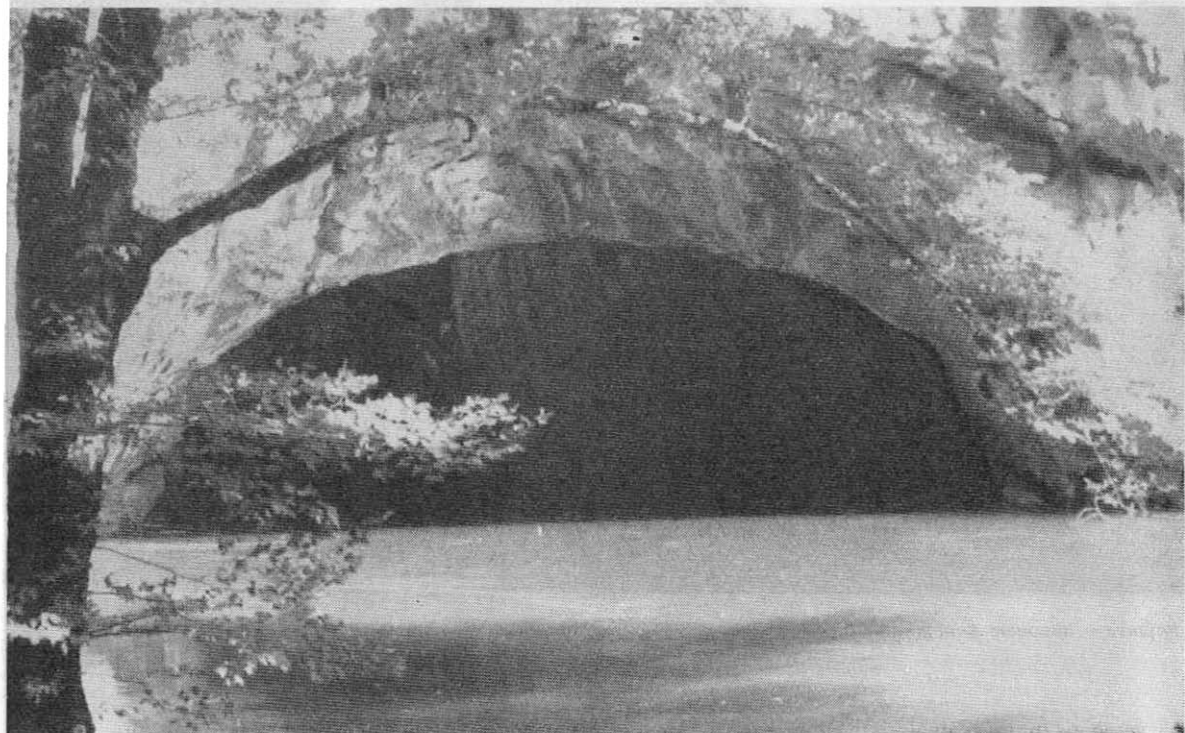
ki se je ne morem nagledati in ki me je po dobroti usodi v petdesetih letih tako osrečila, da ne gledam rad v bližnjo prihodnost, ko se bo končno le treba ločiti od najlepšega, kar ima človek — od svetle mladosti.

Po dveh obiskih v Rakovem Škocjanu — enkrat sem bil sam, drugič z mednarodno alpsko komisijo — je končno le prišel prvi dan, 11. september, ko smo odšli na prvi izlet, na Valvazorjevo kočo. Kakor v zadnjih letih je bil tudi zdaj konec poletja in začetek jeseni čudovito sončen. Zato je bilo škoda hiteti in ves čas smo prebili na Žirovniški in Zabreški planini, uživali slikovita pobočja Stola za nami in mogočne Julijce pred seboj ter gledali tja, kjer se odpira Bohinj, kraj našega taborjenja in lepih izletov. Šele proti večeru so podrobnosti Julijskih Alp utonile v čadu, ki je napovedoval izpremembo vremena.

Sledili so nalivi, ki so nam obetali veličastne dogodke na krasu. Našli pa smo več, kakor smo pričakovali. Mnogo mojih mladih prijateljev še ni videlo Velike Karlovice, največjega požiralnika Cerkniškega jezera, »pri delu«. Ko smo kmalu za Zeljšami zagledali ogromno jezersko plan, ki je bila že skoro do maksima zalita, smo pohiteli. Burja je gnala valove na vodi in oblake na nebu, da je bilo veselje! Ker drugače ni bilo mogoče priti do Karlovice, smo splezali po skalah navzdol in

se ji previdno približali, kajti kakor da bi grabila z mogočnimi rokami, tako je od vseh strani vlekla in goltala vodo proti svojemu 12 m širokemu žrelu, da je grgrajoč v temini podzemlja izginjala. Le pričakanje prav tako lepih prizorov v sosednjem Rakovem Škocjanu nas je izvabilo od tod, kjer se je dovršen del Cerkniškega jezera podzemljo prelivalo proti zahodu tja do podzemske Pivke.

Rakov Škocjan, ves tih še pred dvema tednoma, nas je sprejel z bučanjem voda, ki so bruhale iz Zeljških ali Zadnjih jam, kjer voda iz Karlovice zopet bruhne na dan. In tega dne je res bruhala; kanjon pod Malim naravnim mostom je bil do steze zalit s penasto vodo; v breznu za nami pa je bila vsa pot globoko pod valovi, ki so izginjali tja proti nekdanji žagi onstran Hugonove jame. A voda se je dalje v dolini hitro umirila! Saj iz Kotla jo je podzemlje zopet toliko nabruhalo, da je daleč na okoli poplavlila travnike, in kotlino pred Velikim naravnim mostom je izpremenila v lepo jezerce! Le prav majhen del oboka Velikega naravnega mosta je še gledal iz vode, ki se je težko in leno pretiskala v zahodni kanjon, kjer je na videz obstala, saj je mogočna vrata niso mogla več zadosti hitro oddajati proti silni ponikvi v Tkalca jami! Tam je stala voda do 20 m vi-

Potopljeni Veliki naravni most v Rakovem Skocjanu. Jesen 1960

Foto: Pavel Kunaver

Poplava na Planinskem polju. Jesen 1960

soko, in zadnja svetloba, ki je udirala na podzemsko jezero, je skrivnostno osvetljevala ta veličastni prostor.

Nalivi so napolnili tudi Reko, ki drvi skozi Škocjanske jame pri Divači. Zato ni bilo težko pregovoriti mladino, da mi je 1. oktobra sledila tja, kamor sem se od postaje od naglice kar spotikal. Ne zastonj! Slap je v jezercu pod 160 m visokimi, že jesensko obarvanimi stenami malone vodoravno neslo, tako ogromna je bila voda! V tesneh pod mostom pod Tiho jamo je voda besnela, kakor je še nisem videl. Vse razsajanje narastle podzemске reke pa je mirno osvetljevala električna razsvetljava, ki prav v Škocjanski jami prikaže vso mogočnost podzemске narave! Po dolgem času so bile tudi tiste ponvice za Šmidlovo dvorano do vrha polne kristalno čiste vode! Ni čudno, da je mladina kar zijala od začudenja ob tako intenzivnem delovanju narave!

Že naslednjega dne pa sem bil priča — žal le v troje — lepega jutra, ko je belo zasneženi Triglav sijal na jesensko Soriško planino. Nato sem še dva dni užival jesensko lepo Bohinjsko jezero. Tu je tiste dni zima na vrhovih že naznanjala svoj prihod.

Jesen je postajala vedno bolj barvita in škoda je bilo vsake doma preživle nedelje. Zato nas je 9. oktobra jesen obdarila z Mrzlice z nenavadno lepim razgledom. Če tudi smo radi strmeli v sinje daljave, pa se je oko predvsem naslajalo nad sočnimi barvami jesenskih gozdov pod nami, da smo v nemem občudovanju utihnili na tem razglednem vrhu.

Toda po nalivih ima kras posebno privlačno moč. Saj moreš le tedaj občudovati in opazovati vodo, kako gloje in kleše nove hrame pod zemljo. Zato smo v velikem številu prekorčili sredi oktobra Postojnsko Črno in Pivko jamo. V Pivki jami je izvirala voda takoj pod nasipom in nato drla preko električno razsvetljenih brzic po divjih tesneh proti še ne premaganemu sifonu v slikovitem Pivkinem breznu. Podzemska narastla reka je v svoji neugnanosti in temni okolici vse bolj grozeča kakor vode na površju.

Jesen 1. 1960 pa je bila deževna kakor malo-kdaj. Zato pridero v takem času ogromne vode na Cerkniško jezero in tedaj je Slivnica, ki tudi sicer slovi zaradi svojega razgleda, edinstveno razgledišče. Zato nas je v pravem času, 23. oktobra, pritegnila. Pihala je silna odjuga in izpremenila pokrajino pod

Na vrhu Vidove gore na Braču 13. II. 1961

Foto: Pavel Kunaver

nami v tekoče srebro. Cerkniško jezero je bilo polno, kakor že dobrih 50 let ne! Ves nasip med Dolenjim jezerom in Goričico, vse Pretržje, most med Otokom in Drvošcem, nasip med Otokom in kopnim na jugu, vse je bilo pod vodo, torej dobrih 26 km²! Nad to pokrajino pa so preko temnih gora okoli jezera z viharno odjugo jadrali mogočni oblaki, skozi velike vrzeli pa je sijalo sonce na razgibano vodno površino. Nepozabni prizori in barve, kakor jih je znal pričarati le stari Pernhart in sedaj naš kraški slikar — Perko. 28. oktobra se mi je priključila cela vojska pionirjev, 69. Šli smo na Lubnik. Bil pa je mračen dan k počitku se pripravljajoče narave. Steze so bile pokrite s preprogo odpadlega listja; kar ga je še ostalo, je žarelo le kot staro zlato. Vrhovi gora so bili skriti — a njihovi strmi deloma že beli bregovi so kazali navzgor, kjer so se v sivih meglah skrili lepote naše domovine.

Le dva dni nato smo bili s taborniki zopet v naravi — tokrat na t. zv. Rajskih livadah ali pravilno menda Martuljkovih rovih pod Špikom in Poncami. Dopoldanski dež nas ni zadržal in popoldne so se deloma dvignili sivi zastori, med katerimi so se pokazali posrebreni vrhovi, od megla fantastično deformirani zdaj na eni zdaj na drugi strani. Tako se oko ni naveličalo gledati neprestano se izpreminjajočih kulis. Še bolj mračna je bila

Bori na Vidovi gori

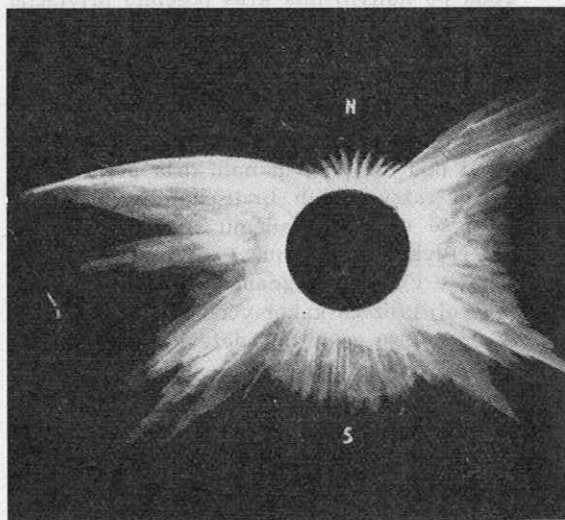
naslednja nedelja, že v novembru, ko smo obiskali slikovite razvaline gradu Hmeljnik, a žal nam ni bilo, saj so nam novomeški borci, ki so nas med razvalinami pričakali, pripovedovali o dogodkih, ki so se vršili med Rogom, Gorjanci in hribi okoli gradu. A to leto me je obogatilo tudi z nekaterimi redkimi astronomskimi dogodki — dne 7. novembra je šel mali planet Merkur v notranji konjunkciji tako točno med nami in Soncem, da smo ga videli plavati kot črno kroglico tudi mi iz naše šolske zvezdarne pred svetlo površino našega sonca. Take dogodke pa ni mogoče z besedami opisati. — November pa je bil radodaren še drugače! 13. nov. smo ponovili naš izlet na Slivnico, a že na vožnji smo videli, da se je Planinsko kraško polje izpremenilo v krasno jezero. Jesenski nalivi so ga izpremenili v nenavadno pokrajino. Zato smo se mu dne 20. novembra popolnoma posvetili. Tista nedelja je bila po dolgem času zopet sončna in sonce je kmalu raztopilo meglo, ki je pokrivala to kratkotrajno jezero. Med take izlete pa se nehote vmeša skrb. Bilo nas je 30 in če hočemo razumeti nastajanje takega kraškega jezera, moramo videti tudi njegovo neposredno okolico. K tej pa spada seveda Planinska jama, ki je največja od vseh naših jam, le da je zaradi težavnosti sedaj dostopna samo do nenavadne

Foto: Pavel Kunaver

zanimivosti naše domovine, *podzemnega so-točja Pivke in Raka* (Cerčniškega odtoka!) Velikanska Pivka je po deževnih dneh drla iz ogromnega jamskega žrela in se preimenovala v *Unico*, ki je poplavljala Planinsko polje, kajti iz jame je pritekalo toliko vode, da je ponikve pod Ivanjim selom in Pod stenami niso mogle požirati! Šele tedaj moreš

Korona ob popolnem sončnem mrku 15. II. 1961

Foto: Pavel Kunaver

razumeti, zakaj stoje vasi Laze, Rakovica in Planina visoko na bregovih, pravih polj pa na tem kraškem polju, ki ga vsako pomlad in jesen zalije voda, ni. — Ko smo popoldne odhajali, je Triglav žarel v nizkem soncu in se zrcalil v široko razlitih vodah. Sonce pa je že zašlo, ko smo z vlaka še enkrat pregledali čudno lepo jezero, nad katerim so na modrem nebu žareli štirje lepotci — srp Lune, Venera, Jupiter in Saturn.

Gore pa niso hotele zaostati za krasom. Zato so nas izvabile za državni praznik, od 27. do 30. novembra, v Kranjsko goro. Šola nam je proti odškodnini odstopila dve učilnici, kjer smo si uredili prijetno domovanje. Zašumeli so kuhalniki in taborniki in tabornice so kar tekmovali, kdo bo kaj boljšega skuhal. Zgodaj zjutraj smo odšli proti Vršiču. Pod viharniki pri Erjavčevi koči me je pričakala mladina. Kajti razlika malone 60 let se hudo pozna in mladi svet mi uide sedaj zmeraj daleč naprej. Seveda je bilo tudi samemu prijetno potovati skozi veličastni gorski svet, posebno sedaj, ko ni bilo na deloma poledeneli cesti avtomobilov. Hoteli pa smo še na Sleme, a sneg je postajal od Erjavčeve kože vedno debelejši in le težko sem sopihal za mladino. Prihital je proti meni lep gams in se za trenutek ustavil. Nisem ga mogel pregovoriti, da bi počakal, da bi ga fotografiral. Žal, na Rupah ga je bilo že za meter visoko, hudo se je udiral. Še smo se prerinili do nekega lepega viharnika — še smo pogledali v divjino pod Mojstrovko in proti Jalovcu — a dalje ni šlo. Tudi ta pohod je bil lep in v manjših skupinah smo prišli na sedlo, da smo pozdravili Trento.

Vso noč pa je hudo snežilo! Torej z žičnico na Vitranc, ko je metež že dopoldne ponehal. Na Vitrancu nas je sprejela trda zima z globokim snegom. Bajno zasneženega gozda se nismo mogli zadosti nagledati. Posebno od viharjev razmršeni viharniki na izpostavljenih krajih so bili očarljivo lepo zameteni. Torej še na Cipernik! Pa smo delali račun brez krčmarja. Naši predhodniki so se vrnili od tam, ne da bi dosegli vrh, ker so tam grozili zaradi visokega snega plazovi. Šli pa smo do tja, kjer se na tri četrtine poti po malem trudu navzdol odpre pogled na Jalovec. Sonce je že zlatilo nebo, Jalovec pa nam je ves mrk kazal svojo senčno stran. Okvir prelepi sliki so bile s snegom obtežene smrekove veje in zavita debela viharnikov. Zaman

besede, ki bi skušale opisati v večerni mrak tonečo Koroško in daljne gore v rdečem siju zahajajočega sonca...

Še en dan. Vsak je šel tokrat, kamor ga je srce vleklo. Sam sem šel na bližnje karavanške rovte fotografirat bleščečo pokrajino. Z graničarsko zasedo smo se lepo pogovorili. Vojvodinec je ob pogledu na veličastno pokrajino izrekel željo, da bi bilo lepo, če bi mogli združiti vojvodinski kruh in zemljo s to našo lepo deželo in našo dobro vodo... Prva nedelja v decembru me je videla s 50 taborniki in drugo mladino zopet v Postojnski, Črni in Pivki jami. Najlepše so bile divje brzice v Pivkini jami, kajti vode so bile še vedno visoke. Pa tudi ob visoko plapolajočem tabornem ognju tam zunaj je bilo prijetno, kajti pihal je močen zahodnik.

Dne 18. decembra nas je ujel hud metež, ko smo hoteli čez Stari grad nad Kamnikom na Vranjo peč. Ljudje se niso ganili od tople peči in tudi mi smo dolgo čakali v vetru in metežu pred novim domom na vrh gradu, kajti tam zgodnja ura ni zlata ura — ampak obratno...

Tihi gozdovi so pozimi, ko jih odeva sneg, ki izdaja tudi vse, kar biva v njem, posebno mikavni. Na krasu pa se tedaj rada pridruži tudi burja in pohod skozi tako pokrajino je posebno romantičen. Za tak pohod se nas je dne 15. I. zbralo lepo število in naša pot nas je vodila od Postojne skozi širne gozdove v Rakov Škocjan in od tam na Rakek. Prva dva in pol kilometra nas je temeljito prezračila huda burja, ki je trgala sneg s tal in ga metala v obraz. V gozdu pa se je pomirilo in nato smo korakali v koloni, po pet do deset metrov vsaksebi, v popolni tišini skozi gozd. Šele ob toplem štedilniku v drvarski koči v zasneženem Rakovem Škocjanu so se jezički razvozlali in na zamrznjenem Raku je mladina z vejami in zarjavelo konzervno škatlo igrala hokej. Nato pa je zopet v koloni korakala skozi gozd na Rakek.

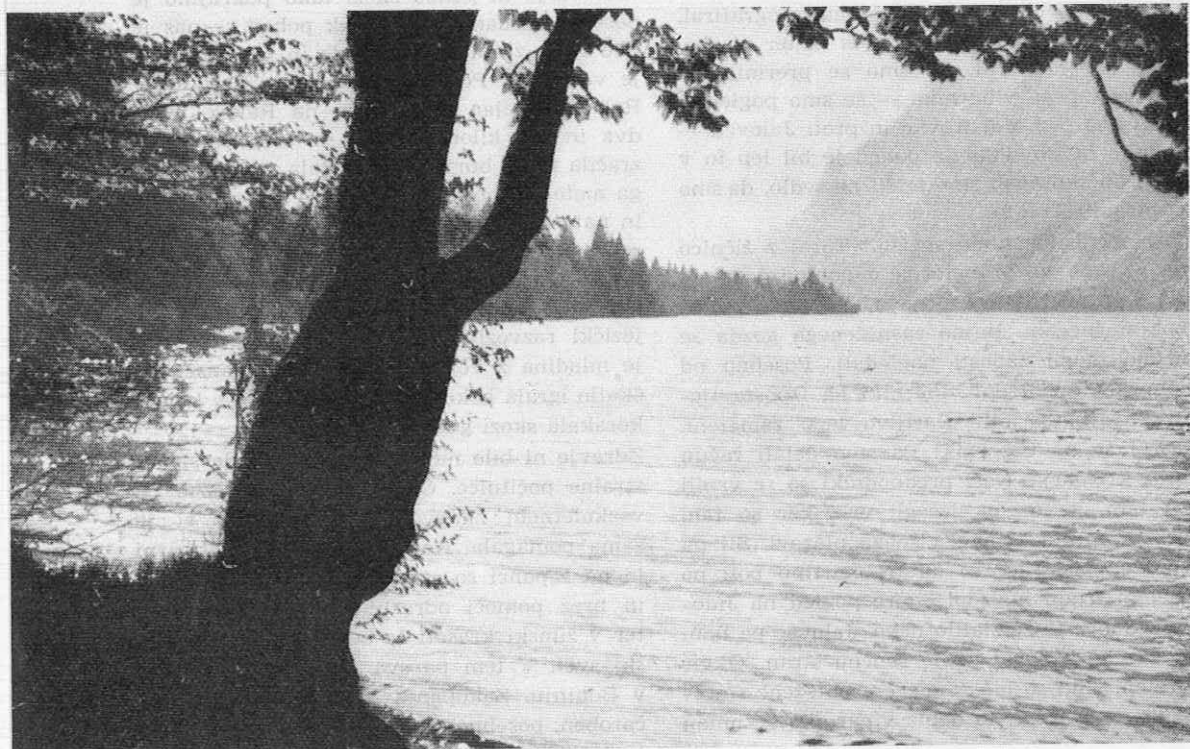
Zdravje ni bilo najboljšo, ko so prišle semestralske počitnice. Odklonil sem udeležbo na vsakoletnem zimovanju. A mladina si je sama pomagala. Kar na Uskovnici v sirarni in na Lipanci so sami priredili smuški tečaj in brez pomoči odraslih vzdržali disciplino ter v zimski krasoti še bolj vzljubili planinski svet. V tem pa sva se z ženo nastanila v Bohinju. Zakopan v sneg je bil po svoje čaroben, posebno na samotnih gozdnih poteh.

V Gornji Radovni pomladi. »Ne trgamo. Le obèudujemo.«

Foto: Pavel Kunaver

Bohinjsko jezero

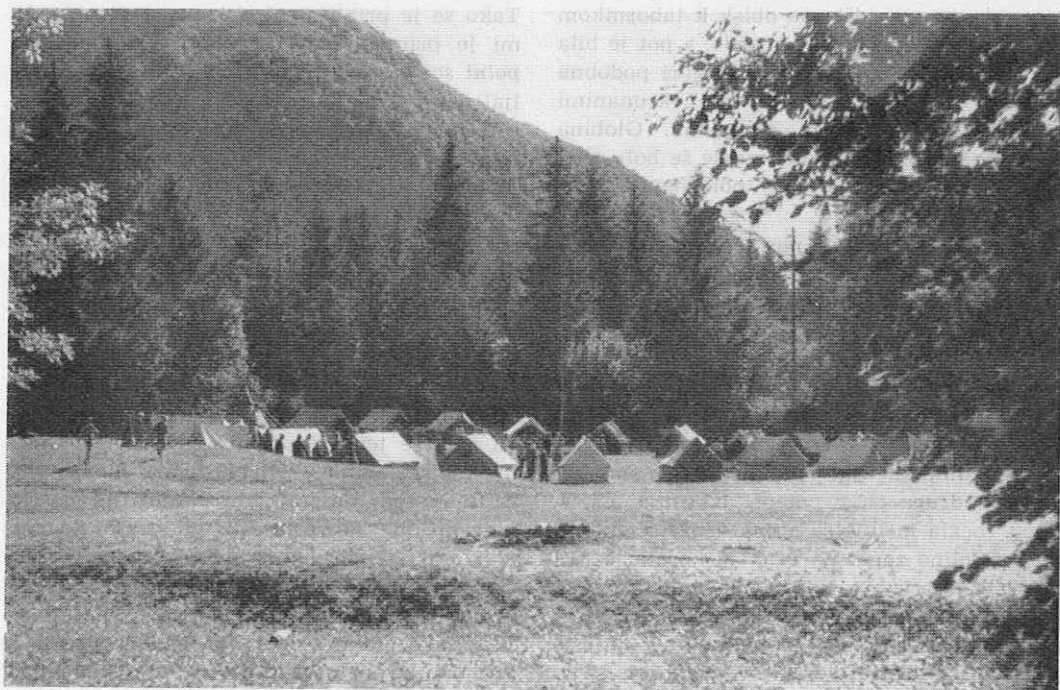

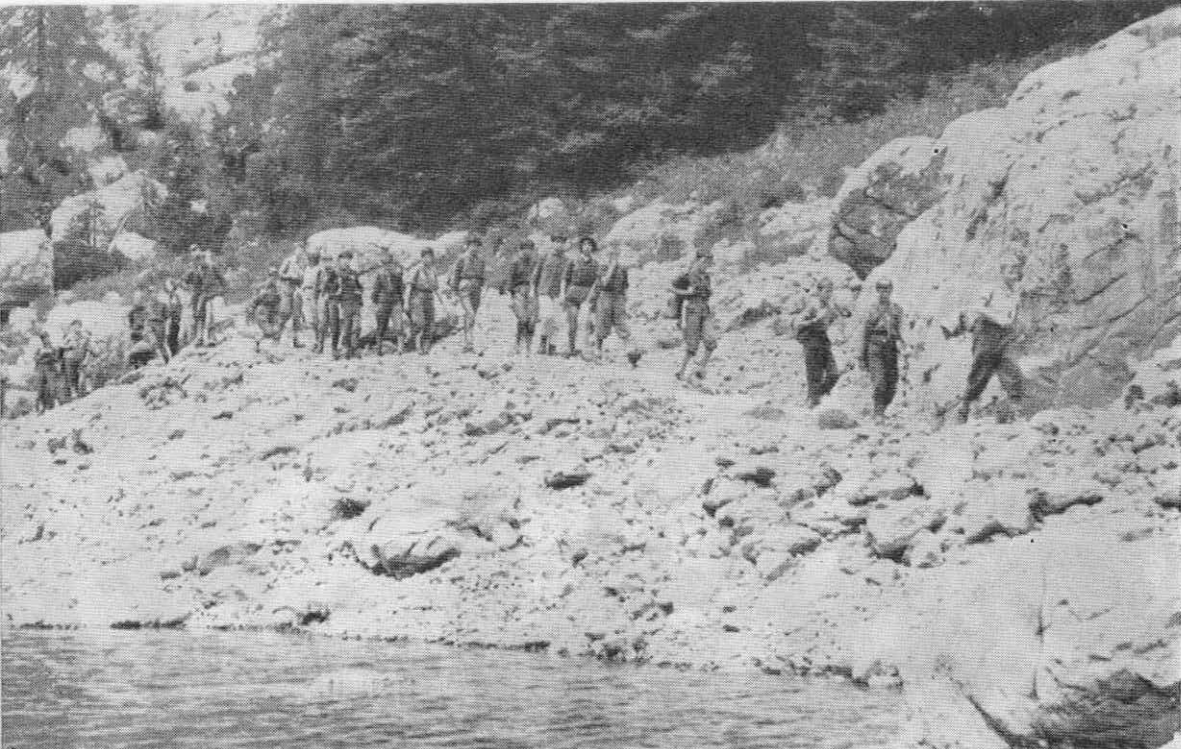

Cez hudournik v Zadnjem Zapodnu

Naš tabor 1961 v Bohinju

Foto: Pavel Kunaver

S Pršivca mimo Črnega jezera

Foto: Pavel Kunaver

Mrak pod smrekami, katerih spodnje veje je sneg globoko upognil in zametil, je nudil okoli debel s kožuhi dobro zavarovanim živalim prijetno domovanje pred viharji. 26. januarja pa sva odšla na obisk k tabornikom na Uskovnici. Drobno je snežilo, a pot je bila od sani dobro izvožena in više gori podobna kanjonu med sneženimi stenami, kronanimi z globoko zasneženimi smrekami. Globina gozda je bila zaradi redke megle še bolj poudarjena, ker so se v njej polagoma izgubljale smreke.

Sprejeli so nas samo nasmejani obrazi dežurnih, onih na smučiščih in tistih, ki so delali iglu iz trdega spodnjega snega. V njem so nekateri tudi prespali in se vadili za bivake pozimi na prostem. Na Uskovnici so naši že večkrat v trdi zimi v šotoru preizkušali svoje moči in vzdržnost. Dve neizkušeni tabornici pa sta dali svoje čevlje sušiti v pečico štedilnika. Ena jih je izpremenila v ocvirek, druga pa v poleno. Izkušnja uči — Sneg, megla in ivje so nama drugega dne na poti v dolino zopet na vsakem koraku čarali nove lepe prizore. Nato pa sta sledila dva prelepa sončna dneva. Voda se v nezamrznjenem jezeru skoraj ni ganila in v njej se je zrcalil zasneženi gorski svet tako, da se je

lepota podvojila. Poledenele ceste so preprečile avtomobilom dostop v Bohinj, ki je pod zimsko odejo in v tišini postal zopet pravi lepotec naše domovine.

Tako se je približal 15. februar 1961, dan, ki mi je prinesel eno največjih doživetij, *popolni sončni mrk*. Desetletja sem se pripravljaj nanj, z mladino pa celo leto prej. Brački astronom don Niko Miličević mi je priporočil Brač za opazovanje, ker se družijo na njem vsi potrebni pogoji: čisti morski zrak, največja verjetnost lepega vremena in za ta posebni primer še sredina Lunine sence in najdaljše trajanje mrka. Na njegov nasvet sem izbral vas Selce malone tik ob sredini mrka, s krasnim razgledom na morje in na Biokovo! Ena skupina moje mladine je potovala v Zadar, z menoj v Selce pa 23 drugih. Pet dni pred mrkom je bilo komaj zadosti, da smo se temeljito pripravili in našli najugodnejši prostor okoli 140 m nad morjem. A Brač je tudi najbolj gorati otok na našem jadraniu, in Vidovica se dviga strmo, deloma v skalnih stenah nad 800 m visoko nad Hvarskim kanalom! Bol, najbližje mesto, leži pod vrhom Vidovice ali bolje obsežne vrhnje planote tako, da mu zreš kar na vrh streh. Z vzhodne strani pa svetijo še dolgo v pomlad

beli razjedeni vrhovi Biokova in drugih gora v notranjosti Bosne in Hercegovine. Silen in nepozaben razgled na valove morja in gora! Ni torej čudno, da smo en cel dan posvetili tej gori in njeni prelepi pokrajini. Med najlepše pri tem spada tudi večurno potovanje skozi borove gozdove, kjer burja vsako drevo po svoje oblikuje.

Jutro 15. februarja je bilo v vsakem oziru sijajno in že dolgo pred sončnim vzhodom je vsakdo od nas stal na svojem mestu. Dva pa sta itak bivakirala pri naših daljnogledih na glavnem opazovališču. Sonce je kristalno čisto vzšlo nad daljnimi dalmatinskimi gorami in morje pod nami, vzburjeno od rahle burje, je zažarelo. A vso pokrajinsko lepoto, morje, zasnežene gore na vzhodu, cvetoča mandljeva drevesa pod nami smo le čutili, kajti v nas je vse drhtelo od pričakovanja. Vas tam spodaj je bila kakor izumrla — četudi so se ljudje gnetli na razglednih točkah. Mnogi od njih, posebno starci in otroci, pa so raje obležali, da bi minil »nevarni trenutek«, kajti širile so se razne govorce in trditve, med drugim, kaj bo, če bo Luna zadela ob Sonce, ali če se Luna ne bo več odmaknila izpred Sonca. In ob 7 uri 34 min. se je Luna res pričela pomikati pred žareče sonce. Odslej so mrzlično delovala povelja, delovale kamere — dvanajst minut pred popolnim mrkom pa so me pokrili z odejo, da sem čepel v popolni temi pred daljnogledom. Okoli sebe slišim le še šepetanje, mrzlično štetje minut in sekund, opombe o nenavadnem vedenju nekaterih živali ob naraščajoči temi. Tedaj pa klic »Korona« in moje spočito oko je zrlo skozi daljnogled veliki dogodek v vesoljstvu. Pred soncem je stala črna krogla — Luna, kakor grozeča senca. Krik presenečenja nas je dosegel iz vasi pod nami, kajti na nebu so se nenadoma posvetile nekatere zvezde. Kjer pa naj bi bilo sonce, je okoli črne krogle sijala biserna, šrebrnkasta korona, nad milijon stopinj razširjena plinasta okolica našega sonca, od katerega smo gledali sikati v daljnje nebo strahotno visoke plamene nekaterih protuberanc. In ta slika, pričarana na temno nebo nad širnim morjem, povečana v daljnogledu, se mi je vžgala v dušo tako globoko, da bo slika ugasnila šele z mojim življenjem vred...

Slovenske gore pa niso hotele zaostati za učinkom zimskega Jadrana. Še preden je minil februar, smo šli dvakrat na Gorenjsko. 25. februarja sem spremljal mlade smučarje

do Erike, kjer sem na soncu pod visoko smreko ure dolgo gledal in se z daljnogledom sprehajal po gorah nad Krnico in Pišenco. Štiri dni potem pa smo šli v Gornjo Radovno in v začetek Krme z istim namenom — eni smučat — jaz gledat, gledat na gore.

Naš Bohinj nas je pritegnil teden pozneje — a ob nastopu pomladi je z gora iznova pridirjalo zima in nas zasula s snegom. Zvečer je tako divjalo, kakor da bi bili sredi zime. Drevesa, ki so švigala mimo oken vagona so bila izpremenjena v ledene kristale. Vendar je jezna zima morala nazaj v gore in prvi trije dnevi aprila v Bohinju so dokazali, da zmaguje pomlad na celi črti. Z ženo sva šla na Vogar, ki je bil še ves samotna, a kolikor je še bilo snega, je bil ves pomladansko gnil. Tri krasne srne so se pripodile mimo naju in izginile v goščavi. Ob slovesu iz Bohinja dne 3. aprila, pa je bilo čisto kot kristal in globoko zasneženi vrhovi so kar bleščali v žarkih že precej visokega sonca.

Krasen je bil tudi 9. april, ko smo šli na planino Vodice nad Kropo. Z njenih bregov se odpirajo pogledi na vse Karavanke in Kamniške planine. Ni čudno, da so se na njenem robu ob pogledu na tolikšno lepoto Žagarjevi borci zakleli, da bodo pregnali tujca z naše svete zemlje. Trije spomeniki so živo spomnili moje mlade prijatelje na nedavno minulo težko borbo zato, da svobodno uživamo lepoto Slovenije.

2. aprila je bilo že vse zeleno in bil je zanimiv dan, ki smo ga prebili deloma v mogočini Planinski jami in pod debelo streho deloma restavriranega grajskega stolpa Malega gradu pred jamo. Domačin pa nam je pravil strahotne zgodbe iz davnih časov, ki jih potrjujejo najdbe zazidanih okostnjakov...

Tako je prišel maj in z njim štirje dnevi od 2. do 5. na Sorici. Šola nam je dala večjo učilnico, da smo jo izpremenili v začasni dom in izhodišče v velikanski naravni park, kakor bi lahko imenovali vso gorsko pokrajino od Prtovča preko obeh Ratitovcev, Donerskogla, Porezna do Črne Prsti. Velika in mala narava tega dela Slovenije je polna mikavnosti in nismo se jih mogli nagledati. Ni čuda, da je rodila pesnika barv Groharja in da navduši tudi danes vsakega od še preredkih obiskovalcev. O naših prelepih izletih tja proti Torki, na blazine stotisočev velikega svišča na Ratitovcu, na Možic, pa tudi na stare nizko ležeče ledeniške groblje, ki gledajo tu in tam iz zelenja, in zopet na pre-

čudno nagubane plasti raznih škrljavcev in narivov, na katerih danes počivajo grebeni bohinjskih gora, bi bilo treba pisati obsežen potopis. In vendar — iz te divne pokrajine odhajajo ljudje v mesta. Šole imajo manj in manj učencev. Na Sorici je upravitelj — reaktiviran učitelj — star 74 let. Nihče od mladih ne prosi v te kraje, ki sicer slove po svoji lepoti, in danes zaradi odličnih cest tudi niso več tako daleč od večjih krajev. 21. maj pa smo posvetili narcisam na bregovih med Javorniškiimi rovti in Črnim vrhom. Če tudi je ves dan deževalo, so nam sijali milijoni majhnih sončec — narcise. Ko smo bili v sredini najlepšega cvetja, pa je posijalo za nekoliko minut sonce in bil je nepozaben prizor na belih cvetovih pokritih z bleščečimi deževnimi kapljicami, so se lomili kakor briljantni sončni žarki. A od mrkega Triglava je votlo zagrmelo: »Zadosti!« in deževna koprena se je zopet spustila na cvetne poljane.

Prav tako je lilo ves dan, ko sva bila dne 28. maja v Kamniški Bistrici. A zadosti zavarovana sva se vendar sprehajala od Lepega kamna navzdol. Deževni curki, tihe smreke, podeče se megle in strmo skalovje, dovolj nepozabnih slik!

Trije divni dnevi v Trenti! Z menoj je bila zopet mladina. Streho smo našli pri Škafarju v bližini izvira Soče in v koči pod izviro. Ker nas Zapotoška planina ni marala, smo se tem bolje zabavali v divjini Zadnjega Zapodna, ki se ga nikoli ne morem dovolj nagledati. Namerno sem bolj stopical kot stopal nazaj, da sem tem dalj časa užival prizore, ki so jih odkrivale podeče se megle ob Razorjevih, Prisojnikovih in drugih visokih vrhovih. Za slovo smo zadnji dan odšli še pod Skok v Zadnjici in se težko odtrgali od Triglavskih sten...

Za nas tabornike je julij mesec »platnenih streh«, tabornih ognjev, dni, v katerih so vse minute izpolnjene, kajti tudi spanje pod šotorom je dogodek, posebno, če je šotor postavljen in opremljen tako, da kljubuje najhujšim viharjem in nalivom. To pa mi znamo! Zato je bil julij 1961 res čudovit mesec! Izbrana četica naše II. Triglavske čete je na krasnem taboriščnem travniku med Poljem in Ribčevim lazom, kamor gleda z višin sam Triglav, postavila v velikem krogu vzoren tabor za 80 naših mladih članov in članic. A vsi smo živeli po načelu »eden za vse — vsi za enega«, in bilo je lepo

in prisrčno kakor med res dobrimi brati in sestrami. Čas so nam izpolnili kopanje v Savi in jezeru, taborni ognji, izleti na Pršivec in Črno prst, na Krn in Triglav in še drugam, pa tudi hude nevihte in nalivi in prijetno ždenje v šotorih — saj nas je dež prisilil k potrebnemu počitku — a le tanko platno nas je ločilo od zvezd in hudournih oblakov. Kakšno štiritedensko doživetje — ki je zaključilo naše šolsko leto!

Z majhno družbico pa sem taborjenje nadaljeval na skalnatem bregu pri Milni na Braču. Noči in dnevi so bili enako vredni, saj tam doli ob modrem Jadranu zvezde tako jasno sijejo! In daljnogled mi je omogočal, da sem se potapljal v silne globine vesoljstva in njegove žareče lepote... Ko je šel mesec avgust h koncu, sem ob bregu Bohinjskega jezera zopet delal obračun čez minulo leto. Bilo mi je prijetno in žalostno pri srcu; hočeš nočeš je v meni neprestano šepetalo s Faustom:

To mrgolenje še bi videl rad.

Stal s prostim ljudstvom
sredi prostih trat.

Tedaj trenutku smel bi deti:
postoj, tako si lep, postoj! —

Z Dovjega na Jesenice

(Peš seveda in brez voznega reda)

Stanko Klinar

Spominu na očeta, ki je tih in nepoznan znal ljubiti gore.

»Imaš li dovolju?« »Imam.« Gleda in bere. »Ličnu kartu.« »Izvolite.« Čez čas: »Iz kojeg ste mesta?« »Ja, zdaj sem na Jesenicah, doma sem pa iz Mojstrane, prej sem bil pa na Hrušici.« Treba ga je zmesti. Ker ni posebno trden v latinici, bo hotel dokazati, da je, in bo iz vlnudnosti prebral besedo Jesenice kot Mojstrana. Čez čas: »A kud češ?« »Na Rožco, potem pa naprej na Golico in na Jesenice.« »Jel, skijate vi?« Aha, zdaj hoče